

Handläggare
Anna Carnelius
0480-450305

Datum
2015-03-10

Ärendebeteckning
2014-5854

Samhällsbyggnadsnämnden

YTTRANDE

Yttrande över förslag till förvaltningsplan, miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram för Södra Östersjöns vattendistrikt

Vattenmyndighetens diarienummer 537-5346-2014

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner kontorets yttrande inklusive bilagor och föreslår kommunstyrelsen att anta det och översända det till Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt såsom kommunens svar på samrådet.

Bakgrund

I Sverige har förvaltning av våra vatten skett sedan länge, men sedan år 2000 då EU:s Ramdirektiv för vatten infördes har arbetet samordnats på en högre nivå. Arbetet ska ske på ett likartat sätt inom EU och ska rikta in sig på att minska föroreningar, främja en hållbar vattenanvändning och förbättra tillståndet för de vattenberoende ekosystemen. Ramdirektivet för vatten har sin grund i en insikt om att vi gemensamt måste vårda våra vattenresurser för en framtida hållbar vattenanvändning. Direktivet har införts i svenskt lagstiftning via miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen.

Det övergripande målet för vattenförvaltningen är att uppnå god vattenstatus till år 2015, eller senast till år 2027. God status innebär god ekologisk- och vattenkemisk status i alla inlands- och kustvatten. För grundvatten innebär det, förutom god vattenkemisk status även god kvantitativ status till 2015. Ramdirektivet för vatten betonar även att vatten är gränslöst och att vi måste samarbeta över nationsgränser såväl som andra administrativa gränser för att kunna säkra en god vattenkvalitet och tillgång till vatten.

Vattenförvaltningsarbetet bedrivs i sexårscykler. I varje cykel analyseras och beskrivs tillståndet i vattenförekomsterna. Till grund för beskrivningarna ligger bland annat data från övervakning och olika typer av analyser. Baserat på till-

ståndet i vattenmiljöerna och den påverkan som vattnet utsätts för arbetas ett åtgärdsprogram fram. För varje vattenförekomst fastställs vilket kvalitetskrav som ska gälla, det vill säga vilken miljökvalitetsnorm vattnet ska ha. I slutet av varje cykel fastställer vattendelegationen åtgärdsprogram, förvaltningsplan och miljökvalitetsnormer, som blir utgångspunkt för arbetet under kommande cykel.

Samrådet

En viktig del i vattenförvaltningsarbetet är att alla berörda, såväl myndigheter som organisationer, företag och privatpersoner, är delaktiga i arbetet. Samrådet ska samla in behov och synpunkter från olika aktörer så att beslut kan fattas utifrån ett så brett underlag som möjligt. Det har hållits samrådsmöten ibland annat Alvesta och Kalmar.

Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt, Länsstyrelsen Kalmar län, har upprättat förslag till Förvaltningsplan, förslag till Miljökvalitetsnormer och förslag till Åtgärdsprogram med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning för perioden 2015-2021 för Södra Östersjöns vattendistrikt. Det är den tredje vattenförvaltningscykeln som påbörjas. Det är detta material vi ska yttra oss över.

Samrådsmaterialet i sin helhet finns på Vattenmyndigheternas hemsida: <http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/sodra-ostersjon/deltagande-och-dialog/samrad-infor-storre-beslut/samrad-forvaltningscykeln-2009-2015/Pages/default.aspx>

Förvaltningsplanen innehåller en sammanfattande redogörelse för vattenförhållandena och förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön i distriktet. Planen beskriver också riktningen för kommande arbete i vattendistriktet.

Förslaget till miljökvalitetsnormer anger vilken kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt och utgör därmed utgångspunkten för de föreslagna åtgärderna i åtgärdsprogrammet.

Förslaget till åtgärdsprogram innehåller förslag på de åtgärder som behöver genomföras för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. En viktig målsättning är att det ska vara tydligt vem som behöver göra vad och var för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas på ett kostnadseffektivt sätt. Materialet innehåller förslag till åtgärder som riktar sig mot myndigheter och kommuner. Åtgärderna som riktar sig direkt till kommunerna finns i bilaga 1. I åtgärdsprogrammet beskrivs samhällsekonomiska konsekvenser av åtgärdsprogrammet. Åtgärdsprogrammet åtföljs av en miljökonsekvensbeskrivning.

Förutom undertecknad har Renate Foks på Serviceförvaltningen, Karin Löfström på Kommunledningskontoret samt Lena Ålind, Regine Ullman och Grit Hofer på Kalmar Vatten AB lämnat synpunkter på förslaget till åtgärdsprogram. Anna Cernelius har sammanställt synpunkterna. Kalmar Vatten AB kommer även att lämna in ett eget remissvar.

Remissvar

Vattenmyndigheten önskar svar på ett antal särskilt specificerade frågor. Frågorna och förslag till svar finns i bilaga 2. Nedan finns en sammanfattning av de viktigaste synpunkterna.

- A. Vattenmyndigheten anger att underlaget för att göra statusbedömningar har blivit mycket bättre, men att brister fortfarande finns. Många av åtgärderna inom vattenförvaltningsarbetet kräver stora arbetsinsatser och de fysiska åtgärderna kan vara kostsamma. Därför är det mycket viktigt att åtgärdskraven ställs på ett tillförlitligt underlag och därför måste miljöövervakningen förbättras ytterligare. Vi välkomnar att Havs- och Vattenmyndigheten genomför en utredning kring recipientkontroll och förväntar oss att man tar ett helhetsgrepp på miljöövervakningen. Detta kan även innebära metoder för uppföljning av fysiska åtgärders effekt.
- B. Avrinningsområdesperspektivet är en av grundstenarna i vattendirektivet. Det är lämpligt att länsstyrelsen tar ett tydligare ansvar för samordning av arbetet inom avrinningsområden som sträcker sig över kommungränser.
- C. Finansiering av åtgärder är en viktig fråga. Frivilliga fysiska åtgärder som är prioriterade måste uppmuntras till exempel med bidragssystem. Vissa andra åtgärder innebär ökat arbetsbelastning och därmed behov av förstärkta resurser för dem som åtgärderna riktar sig mot. Åtgärder som riktar sig mot kommunen som verksamhetsutövare innebär också mycket höga kostnader. Det är viktigt att det erbjuds finansiella möjligheter att genomföra åtgärderna. Ansvarsfrågan måste i många fall bli tydligare.
- D. Vi saknar konkreta uppgifter om hur kommunikation med och information till allmänheten ska genomföras. Det är viktigt att vattenråden får ett tydligt och långsiktigt stöd. Det är också viktigt att kunna engagera och informera allmänheten på flera sätt via till exempel nationella informationskampanjer där även exempelvis kommuner och vattenråd har möjlighet att delta.
- E. Kommuner och myndigheter åläggs att via tillsyn och rådgivning få till stånd fysiska åtgärder (exempelvis kommunerna åtgärd 2 – tillsyn på lantbruk och hästhållning). Åtgärdsprogrammet innehåller prioriterade fysiska åtgärder som är frivilliga och som kommunerna i realiteten inte har möjlighet att ställa krav på via tillsynen (exempelvis våtmarker och anpassade skyddszoner). Det har skett en omfattande rådgivningsverksamhet och det har funnits möjligheter att få bidrag till vissa åtgärder, men detta har inte varit tillräckligt. För att dessa åtgärder ska bli genomförda i tillräcklig utsträckning kan man arbeta med ytterligare förstärkt rådgivnings- och bidragsverksamhet som innebär hjälp hela vägen – från planering till genomförande. Det är ändå osäkert om effekten blir tillräcklig för att uppnå god status till 2021 (eller 2027). Jordbruksverkets åtgärd nr 3 och Naturvårdsverkets åtgärd nr 10 måste därför vara högt prioriterade. Dessa åtgärder innebär att de två verken behöver ta fram ytterligare styrmedel såsom föreskrifter rörande minskade utsläpp av växtnäringssämnen och växtskyddsmedel..

- F. Åtgärd 3 riktad till kommunerna innebär att kommunerna behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som påverkar vattenförekomst som inte har god status. Det finns oklarheter kring bedömningar av vilka avlopp som uppfyller vilken skyddsnivå. Det är också otydligt hur man ska bedöma om ett specifikt avlopp påverkar en vattenförekomst eller inte. Detta behöver utredas ytterligare och vi välkomnar därför Havs- och vattenmyndighetens åtgärd 1 som innebär att myndigheten ska utveckla styrmedel och vägledning för enskilda avlopp.

I de detaljerade åtgärdsprogrammen anger man att avlopp ska åtgärdas från normal till hög skyddsnivå. Det kan vara mycket kostsamt för den enskilde att bygga om en avloppsanläggning från normal till hög skyddsnivå. Ett nyare avlopp är dessutom skyddat av tillståndets rättskraft.

- G. Åtgärd 4 riktad till kommunerna gäller tillsyn på avloppsledningsnät och mindre reningsverk. Det är viktigt att tänka på att avloppsledningsnätet kan ha prövats i samband med tillståndsprövningen av ett tillståndspliktigt avloppsreningsverk och därmed ingå i tillsynsansvaret för verket. I vissa fall kan det vara länsstyrelsen som har tillsynen.
- H. Kommunernas åtgärd nr 5 innebär att kommunerna ska minska närsaltsbelastningen då övriga åtgärder i åtgärdsprogrammet inte har tillräcklig effekt. Det innebär bland annat att kommunerna inom sitt ansvarsområde ska göra kompletterande åtgärder som exempelvis odling och skörd av marina substrat. Det måste klargöras när detta krav inträder. Åtgärder av den här typen kan vara viktiga för att minska internbelastningen i överödda vatten men får inte ersätta åtgärder vid platsen där föroreningar uppstår.

Kommunen äger bara mindre land- och vattenarealer och har därför inte rådighet över många av de vatten där åtgärder skulle kunna genomföras. Dessutom kan det finnas tveksamheter i vem som ska ansvara för en färdig anläggning. Kalmar kommun arbetar aktivt med denna fråga genom att anlägga reningsanläggningar för dagvatten och stödja bland annat vattenråden och andra lokala initiativ på olika sätt. Kommunen medverkar därigenom till att åtgärder genomförs. Detta är ett viktigt och framgångsrikt, men tidkrävande arbete. För att säkerställa långsiktighet behövs stöttning till kommunerna.

Det är viktigt med tydlighet avseende vilka effekter olika fysiska åtgärder kan ge. Det är också viktigt att det finns externa finansieringsmöjligheter. Därför välkomnar vi Havs- och vattenmyndighetens åtgärd 8 som bland annat innebär att myndigheten ska ta fram vägledning och verka för finansiering. Det behöver förtydligas hur denna åtgärd samverkar med Åtgärdsprogrammet för Havsmiljön (Jordbruksverket 1 och Havs- och vattenmyndigheten 10).

- I. Åtgärd 6 riktad till kommunerna innebär bland annat att kommunerna behöver inrätta och se över vattenskyddsområden. Det råder en stor osäkerhet hur ersättningsfrågan ska hanteras i samband med framtagande av vattenskyddsområden. Det behövs ytterligare vägledning kring detta. Regeringens utredning "En trygg dricksvattenförsörjning" kommer att bli viktigt i det fortsatta arbetet med dricksvattenfrågorna.

J. Kommunernas åtgärd 7 innebär att kommunerna behöver utveckla sin översikts- och detaljplaneläggning och prövning enligt plan- och bygglagen så att miljö kvalitetsnormer för vatten följs. Det är oklart vilka möjligheter lagen ger att ta fram detaljerade detaljplanebestämmelser med syfte att uppfylla miljö kvalitetsnormer för vatten. Eventuella luckor i lagstiftningen måste undersökas och täppas till.

K. Vi avstår från att lämna synpunkter på kommunernas åtgärd 1, 8 och 9.

Anna Cernelius
Miljöskyddsinspektör

Bifogas:

Bilaga 1. Förslag till åtgärder som behöver vidtas av kommuner

Bilaga 2. Svar på webbformulär från Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt

Bilaga 1: Förslag till åtgärder som behöver vidtas av kommuner

Kommunerna, åtgärd 1

Kommunerna behöver inom sin tillsyn och prövning av

- miljöfarlig verksamhet och andra verksamheter ställa sådana krav så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs,
- förorenade områden särskilt prioritera och ställa krav på utredningar och åtgärder så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs.

Kommunerna, åtgärd 2

Kommunerna behöver bedriva tillsyn så att

- utsläppen av kväve och fosfor från jordbruk och hästhållning minskar i de vattenförekomster där jordbruk bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten inte följs eller riskerar att inte följas,
- tillförseln av växtskyddsmedel minskar till vatten inom områden med vattenförekomster som inte följer, eller riskerar att inte följa miljökvalitetsnormerna för vatten så att god kemisk status och god ekologisk status kan uppnås,

Kommunerna, åtgärd 3

Kommunerna behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte följer, eller riskerar att inte följa, miljökvalitetsnormerna för vatten.

Kommunerna, åtgärd 4

Kommuner behöver genomföra tillsyn på avloppsledningsnät och mindre reningsverk och införa krav på ökad rening, eller på annat sätt minimera utsläpp, som bidrar till att vattenförekomster inte följer, eller riskerar att inte följa, miljökvalitetsnormerna för vatten.

Kommunerna, åtgärd 5

Kommunerna behöver minska närsaltsbelastningen, i de fall åtgärder rörande enskilda avlopp, avloppsreningsverk, jordbruk och liknande inte fullt kan bidra till att uppnå betinget avseende kväve och fosfor, genom att

- inom sina ansvarsområden genomföra kompletterande åtgärder så som odling och/eller skörd av marina substrat, behandling/hantering av näringsbelastade sediment, biomanipulation eller motsvarande,
- inom havsplaneringen utse områden särskilt prioriterade för näringsreducerande åtgärder och i dessa prioritera etablering av exempelvis storskaliga musselodlingar.

Åtgärden behöver genomföras så att miljökvalitetsnormen för vatten följs.

Kommunerna, åtgärd 6

Kommunerna behöver säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs. Kommunerna behöver särskilt

- inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för nuvarande och framtida, allmänna och enskilda dricksvattentäkter,
- göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före miljöbalkens införande och vid behov revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås,
- bedriva systematisk och regelbunden tillsyn på både allmänna och enskilda dricksvattentäkter, som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dag,
- uppdatera översiktsplanerna med regionala vattenförsörjningsplaner,
- se till så att samtliga allmänna yt-och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag, särskilt i områden med vattenförekomster som inte följer eller riskerar att inte följa miljökvalitetsnormerna för vatten.

Kommunerna, åtgärd 7

Kommunerna behöver utveckla sin översikts- och detaljplanering och prövning enligt plan- och bygglagen så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs. Åtgärden behöver genomföras efter samråd med länsstyrelserna.

Kommunerna, åtgärd 8

Kommunerna behöver utveckla vatten- och avloppsvattenplaner särskilt i områden med vattenförekomster som inte följer, eller riskerar att inte följa miljökvalitetsnormerna för vatten. Åtgärden behöver genomföras efter samverkan med länsstyrelserna.

Kommunerna, åtgärd 9

Kommunerna behöver inventera, planera och genomföra åtgärder mot vandringshinder för fisk och andra vattenlevande djur vid vägpassager över vatten i det kommunala vägnätet, särskilt i områden med vattenförekomster där vandringshinder bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten inte följs. Åtgärden behöver utföras efter samverkan med berörd länsstyrelse och Trafikverket.

Bilaga 2 Svar på webbformulär från Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt

1. Ger förvaltningsplanen, åtgärdsprogrammet (inklusive bilagor) och VISS dig den information du behöver för ditt arbete?
Svar: Till stor del
2. Sammanfattar förvaltningsplanen vattenförvaltningsarbetet på ett bra sätt?
Svar: Ja
3. Framgår det hur miljö kvalitetsnormerna för vatten är satta?
Svar: Till stor del. Det vore önskvärt att det var tydligare vilka kriterier som behöver vara uppfyllda för att uppnå god status -i synnerhet god ekologisk status. Det är svårt att utläsa.
4. Framgår det vilka fysiska åtgärder i miljön som åtgärderna (styrmedlen) i åtgärdsprogrammet ska leda till?
Svar: Till stor del. På en övergripande nivå och för prioriterade åtgärder mot övergödning. Däremot inte så bra när det gäller åtgärder för att förbättra kemisk status.
5. Framgår det vem/vilka som behöver genomföra åtgärderna för att följa MKN?
Svar: Till stor del. Det är tydligt vem som ska göra vilka åtgärder enligt åtgärdsprogrammet, men det är inte lika tydligt vem som ska ansvara för fysiska åtgärder. Det hade varit önskvärt med en snävare tidsram för när vissa åtgärder måste vara genomförda. Vi tänker då framför allt på när olika typer av styrmedel och handledningar som ska tas fram. Dessa styrmedel behöver tas fram snabbt för att kunna bidra till att effektivisera kommunernas arbete.
6. Framgår det vad som behöver göras för att följa MKN?
Svar: Till liten del. Det är ganska tydligt på vattenförekomstnivå, men det är ändå osäkert om de åtgärder som listas där är tillräckliga. Det är också osäkert hur man har kommit fram till vilka åtgärder som är prioriterade inom varje vattenförekomst.
7. Framgår det hur åtgärderna ska göras för att följa MKN?
Svar: Till liten del. Vår tolkning är att man via åtgärderna riktade mot kommuner och myndigheter får till stånd fysiska åtgärder. Detta blir en slags flerstegsraket och det kan bli tidskrävande. Det behövs fler styrmedel i form av morot eller piska för att flera av de prioriterade åtgärderna ska bli genomförda.
8. Framgår det var åtgärderna ska genomföras för att följa MKN?
Svar: Till stor del. I det detaljerade åtgärdsprogrammet på vattenförekomstnivå finns det angivet, men det behövs ytterligare information om vilka åtgärder som passar var.
9. Framgår det när åtgärderna ska genomföras för att följa MKN?
Svar: Till liten del. Det är oklart om åtgärder som har direkt effekt (t ex reningsverk) måste vidtas redan nu eller om det räcker att man genomför dem när tid-

punkten för uppfyllande av mkn närmar sig. Det vore också önskvärt med en snävare tidsram för åtgärder som innebär att centrala myndigheter tar fram styrmedel och handledningar (se fråga 5)

10. Framgår det vilka de samhällsekonomiska konsekvenserna är av styrmedlen?

Svar: Till stor del

11. Framgår det vilka viktiga aktiviteter (sid 156-159 i åtgärdsprogrammet) som behöver genomföras för att åtgärdsprogrammet i sin tur ska kunna genomföras? Framgår det vem som behöver genomföra dessa aktiviteter? Behövs det fler aktiviteter för att åtgärdsprogrammet ska kunna genomföras?

Svar: Ja. Flera åtgärder som riktar sig till kommunerna innebär tillsyn i olika form. Samtidigt anger Vattenmyndigheten i förslaget till åtgärdsprogram att nationella myndigheter ska ta fram olika typer av styrmedel, riktlinjer och vägledningar. Det är viktigt att dessa dokument tas fram snabbt så att kommunerna får hjälp i sin tillsyn och fler verktyg att arbeta med (se även tidigare frågor).

12. Saknas det åtgärder? Beskriv vilken/vilka åtgärder som saknas. Ange även vilken åtgärdsmyndighet som behöver genomföra dem.

Svar: Ja

Vattenmyndigheten anger att underlaget för att göra statusbedömningar har blivit mycket bättre, men att brister fortfarande finns. Många av åtgärderna inom vattenförvaltningsarbetet kräver stora arbetsinsatser och de fysiska åtgärderna kan vara kostsamma. Därför är det mycket viktigt att åtgärdskraven ställs på ett tillförlitligt underlag och därför måste miljöövervakningen förbättras ytterligare. Vi välkomnar att Havs- och Vattenmyndigheten genomför en utredning kring recipientkontroll och förväntar oss att man tar ett helhetsgrepp på miljöövervakningen. Detta kan även inbegripa metoder för uppföljning av fysiska åtgärders effekt.

Avrinningsområdesperspektivet är en av grundstenarna i vattendirektivet. Det är lämpligt att länsstyrelsen tar ett tydligare ansvar för samordning av arbetet inom avrinningsområden som sträcker sig över kommungränser.

Finansiering av åtgärder är en viktig fråga. Frivilliga fysiska åtgärder som är prioriterade måste uppmuntras till exempel med bidragssystem. Vissa andra åtgärder innebär ökat arbetsbelastning och därmed behov av förstärkta resurser för dem som åtgärderna riktar sig mot. Åtgärder som riktar sig mot kommunen som verksamhetsutövare innebär också mycket höga kostnader. Det är viktigt att det erbjuds finansiella möjligheter att genomföra åtgärderna. Ansvarsfrågan måste i många fall bli tydligare.

Vi saknar konkreta uppgifter om hur kommunikation med och information till allmänheten ska genomföras. Det är viktigt att vattenråden får ett tydligt och långsiktigt stöd. Det är också viktigt att kunna engagera och informera allmänheten på flera sätt via till exempel nationella informationskampanjer där även exempelvis kommuner och vattenråd har möjlighet att delta.

13. Här har du möjlighet att lämna förslag till förbättringar, förändringar och dina funderingar kring respektive åtgärd riktad till myndigheter och kommuner.

<i>Åtgärd nr</i>	<i>Kommentar</i>
<i>Kommun 2</i>	<i>Åtgärdsprogrammet innehåller prioriterade fysiska åtgärder som är frivilliga och som kommunerna i realiteten inte har möjlighet att ställa krav på via tillsynen (exempelvis våtmarker och anpassade skydds-zoner). Det har skett en omfattande rådgivningsverksamhet och det har funnits möjligheter att få bidrag till vissa åtgärder, men detta har inte varit tillräckligt. För att dessa åtgärder ska bli genomförda i tillräcklig utsträckning kan man arbeta med ytterligare förstärkt rådgivnings- och bidragsverksamhet som innebär hjälp hela vägen ? från planering till genomförande. Det är ändå osäkert om effekten blir tillräcklig för att uppnå god status till 2021 (eller 2027). Jordbruksverkets åtgärd nr 3 och Naturvårdsverkets åtgärd nr 10 måste därför vara högt prioriterade. Dessa åtgärder innebär att de två verken behöver ta fram ytterligare styrmedel såsom föreskrifter rörande minskade utsläpp av växtnäringsämnen och växtskyddsmedel.</i>
<i>Kommun 3</i>	<i>Det finns oklarheter kring bedömningar av vilka avlopp som uppfyller vilken skyddsnivå. Det är också otydligt hur man ska bedöma om ett specifikt avlopp påverkar en vattenförekomst eller inte. Detta behöver utredas ytterligare och vi välkomnar därför Havs- och vattenmyndighetens åtgärd 1 som innebär att myndigheten ska utveckla styrmedel och vägledning för enskilda avlopp. I de detaljerade åtgärdsprogrammen anger man att avlopp ska åtgärdas från normal till hög skyddsnivå. Det kan vara mycket kostsamt för den enskilde att bygga om en avloppsanläggning från normal till hög skyddsnivå. Ett nyare avlopp är dessutom skyddat av tillståndets rättskraft.</i>
<i>Kommun 4</i>	<i>Det är viktigt att tänka på att avloppsledningsnätet kan ha prövats i samband med tillståndsprövningen av ett tillståndspliktigt avloppsreningsverk och därmed ingå i tillsynsansvaret för verket. I vissa fall kan det vara länsstyrelsen som har tillsynen.</i>
<i>Kommun 5</i>	<i>Det måste klargöras när detta krav inträder. Åtgärder av den här typen kan vara viktiga för att minska internbelastningen i överödda vatten men får inte ersätta åtgärder vid platsen där föroreningar uppstår.</i> <i>Kommunen äger bara mindre land- och vattenarealer och har därför inte rådighet över många av de vatten där åtgärder skulle kunna genomföras. Dessutom kan det finnas tveksamheter i vem som ska ansvara för en färdig anläggning. Kalmar kommun arbetar aktivt med denna fråga genom att anlägga reningsanläggningar för dagvatten och stödja bland annat vattenråden och andra lokala initiativ på olika sätt. Kommunen medverkar därigenom till att åtgärder genomförs. Detta är ett viktigt och framgångsrikt, men tidkrävande arbete. För att säkerställa långsiktighet behövs stöttning till kommunerna.</i> <i>Det är viktigt med tydlighet avseende vilka effekter olika fysiska åtgärder kan ge. Det är också viktigt att det finns externa finansieringsmöjligheter. Därför välkomnar vi Havs- och vattenmyndighetens åtgärd 8 som bland annat innebär att myndigheten</i>

	<i>ska ta fram vägledning och verka för finansiering. Det behöver förtydligas hur denna åtgärd samverkar med Åtgärds-programmet för Havsmiljön (Jordbruksverket 1 och Havs- och vattenmyndig-beten 10).</i>
<i>Kommun 6</i>	<i>Det råder en stor osäkerhet hur ersättningsfrågan ska hanteras i samband med framtagande av vattenskyddsområden. Det behövs ytterligare vägledning kring detta. Regeringens utredning "En trygg dricksvattenförsörjning" som kommer att bli viktig i det fortsatta arbetet med dricksvattenfrågorna.</i>
<i>Kommun 7</i>	<i>Det är oklart vilka möjligheter plan- och bygglagen ger att ta fram detaljerade detaljplanebestämmelser med syfte att uppfylla miljö-kvalitetsnormer för vatten. Eventuella luckor i lagstiftningen måste undersökas och täppas till.</i>

14. Beskriver miljökonsekvensbeskrivningen (mkb:n) miljökonsekvenserna på ett ändamålsenligt sätt?
Svar: Ja
15. Finns det något du anser behöver kompletteras, och i så fall vad och varför?
Svar: Ingen kommentar
16. Innehåller mkb:n en tillräcklig sammanfattning av åtgärdsprogrammets innehåll, dess syfte och förhållande till andra relevanta planer och program?
Svar: ja
17. Innehåller mkb:n en tillräcklig beskrivning av miljöförhållandena i vattendistriktet och miljöns sannolika utveckling om åtgärdsprogrammet inte genomförs?
Svar: Till stor del
18. Har mkb:n en tillräcklig beskrivning av miljöförhållandena som kan antas komma att påverkas av åtgärdsprogrammet?
Svar: Till stor del
19. Har mkb:n en tillräcklig beskrivning av hur planen förhåller sig till skyddade naturområde som avses i 7 kap miljöbalken eller ett annat område av särskild betydelse för miljön?
Svar: Till stor del
20. Framgår det tillräckligt i mkb:n hur åtgärdsprogrammet förhåller sig till miljökvalitetsmål?
Svar: Till stor del
21. Innehåller mkb:n en tillräcklig beskrivning av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma från åtgärdsprogrammet?
Svar: Till stor del
22. Innehåller mkb:n en tillräcklig beskrivning av åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka eventuell betydande negativ miljöpåverkan från åtgärdsprogrammet?

Svar: Till stor del

23. Innehåller mkb:n tillräcklig information om hur bedömningen gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med framtagandet av mkb:n?

Svar: Till stor del

24. Beskrivs åtgärder för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför?

Svar: Till liten del